

Zorica Vučetić

NASTAVA SH/HS JEZIKA KAO STRANOG

24. i 25. listopada 1986. održano je u Beogradu savjetovanje »Nastava SH/HS jezika kao stranog« u organizaciji Instituta za strane jezike i Zavoda za unapređenje vaspitanja i obrazovanja grada Beograda. Razmatrane su tri grupe problema: 1. Teorijski problemi (lingvistički, psiholingvistički i sociolingvistički aspekti nastave SH/HS jezika kao stranog); 2. Praktični problemi (organizacija nastave i nastavni materijali); 3. Specifični problemi (SH/HS jezik za potrebe stranih studenata na univerzitetima u Jugoslaviji; SH/HS kao strani u inozemstvu; SH/HS kao jezik društvene sredine; SH/HS kao materinji u inozemstvu; SH/HS jezik u dvojezičnim sredinama).

U dva dana savjetovanja, koje je bilo vrlo dobro organizirano, održano je sedam sjednica u kojima je pročitano ukupno 35 referata, a na kraju savjetovanja okrugli stol je bio prilika za plodnu diskusiju. U referatima su obrađena mnoga pitanja iz fonetike, fonologije, morfologije, sintakse i leksika SH/HS jezika. Istaknuta je važnost kontrastivne analize SH/HS jezika u odnosu na strane jezike jer se rezultati do kojih se dolazi u kontrastivnoj analizi ovih jezika mogu dobro primijeniti na nastavu SH/HS jezika kao stranog. Nastava jezika je uvijek komunikacijska. Ona je društveno uvjetovana jer je jezik sredstvo društvene komunikacije. Spoj lingvistike, psiholingvistike, sociolingvistike i metodike potreban je za rješavanje problema vezanih za nastavu SH/HS jezika kao stranog. Upozoreno je na potrebu ostvarenja jedinstvenog jugoslavenskog projekta koji bi mogao obuhvatiti sve probleme vezane za nastavu SH/HS jezika kao stranog. Pitanje udžbenika i priručnika važno je i kompleksno pitanje koje podrazumijeva potrebu upotrebe savremenih modela lingvističke analize. Potreba za izradom priručne gramatike SH/HS jezika kao stranog je velika, a isto tako i izrada osnovnog rječnika. Praktički problemi organizacije nastave i nastavni materijali su važni i specifični. Obrađivana su pitanja teorijske i praktičke naravi vezana uz nastavu SH/HS jezika kao stranog, a iz svega se moglo vidjeti da se tim pitanjima pristupa odgovorno i s ozbiljnošću i da se mnogo napravilo na razvijanju metodike nastave SH/HS kao stranog. Zbog sve veće zainteresiranosti stranih studenata za studij na našim fakultetima nameće se potreba osposobljavanja studenata stranaca za studij kako bi se što brže uklopili u rad na fakultetu i lakše funkcionirali u novoj akademskoj sredini, a istovremeno upoznali s kulturom i običajima naših naroda i sredinom u kojoj se nalaze. Tu se može provesti razlikovanje na dva nivoa: a) jezik za potrebe studiranja na našim fakultetima i b) jezik kao sredstvo svakidašnje komunikacije u sredini u kojoj studenti studiraju gdje mogu svakodnevno provjeravati govorne situacije. Istaknuta je važnost jedinstvenog plana i pro-

grama za nastavu SH/HS jezika kao stranog i usklađivanje programa u svim centrima gdje se SH/HS jezik podučava. Možemo izraziti zadovoljstvo da je do ovog savjetovanja došlo i da je uspješno organizirano i realizirano.

SIMPOZIJ JUGOSLAVENSKIH ANGLISTA

DPLH je odlučilo da 70. rođendan akademika R. Filipovića obilježi Simpozijem jugoslavenskih anglista i na taj način zahvali anglisti znanstveniku i učitelju koji je svojim znanjem, pomoći, podrškom i savjetom zadužio mnogobrojne studente, suradnike i prijatelje.

Domaćin Simpozija, koji se je održao 26. rujna 1986, bio je Filozofski fakultet u Zagrebu.

Na Simpozij je pozvan stanovit broj anglista sa svih sveučilišta u zemlji, koji su najuže surađivali s akademikom Filipovićem.

Pozivu su se odazvali dr R. Bugarski i dr N. Dimitrijević iz Beograda, dr O. Mišeska Tomić iz Skopja, dr M. Ridanović iz Sarajeva, dr V. Sekulić iz Titograda, dr G. Opačić iz Niša, dr E. Petrović iz Osijeka te dugogodišnji najbliži suradnici akademika Filipovića dr M. Vilke, dr D. Maček, dr V. Ivir, dr Ž. Bujas i dr D. Kalogjera. Troje pozvanih predavača, dr J. Orešnik iz Ljubljane, dr K. Anastasijević iz Beograda i dr Vejsel Nuhui iz Prištine, iz opravdanih razloga nisu mogli prisustvovati Simpoziju. Simpoziju je prisustvovala i dr Tatjana Slama-Casacu, gost iz Rumunjske.

Na otvorenju se okupio povelik broj poštovalaca akademika Filipovića: članovi DPLH, nastavnika Filozofskog fakulteta te posebno velik broj anglista, njegovih bivših studenata.

Skup je otvorio i pozdravio predsjednik DPLH dr Damir Kalogjera. On se ukratko osvrnuo na rad akademika Filipovića, što nije bio tako jednostavan zadatak ako se ima na umu raznolikost profesorovih interesa i širina područja na kojima se prof. Filipović ogledao.

Akademik Filipović počeo je kao filolog, istražujući britansko-hrvatske književne veze, da bi otuda svoje interese usmjerio na lingvistiku. Na području fonetike i fonologije značajni su mnogobrojni radovi koji su imali i teorijski i praktično pedagoški karakter.

Njegovo zanimanje za jezik u kontaktu, predmet koji je uveo u nastavni program studija engleskog jezika na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, također je rezultiralo brojnim radovima. Plod njegova interesa za kontrastivnu lingvističku analizu bio je kontrastivni projekt hrvatskog ili srpskog i engleskog jezika te serije publikacija koje su objavljene u njegovoj stručnoj i meritornoj redakciji. Možda je ovdje vrijedno spomenuti da je rad na projektu pokrenuo timski rad u sklopu seminara anglistike, a djelomično i u okviru nekoliko odsjeka anglistike u Jugoslaviji. U nabranjanju svestranog angažmana profesora Filipovića nikako se ne može zaobići njegov dominantan englesko-hrvatski ili srpski rječnik, kao ni brojni udžbenici engleskog jezika koji su uvijek značili korak naprijed u nastavnoj praksi.

Profesor Filipović član je mnogobrojnih znanstvenih i stručnih organizacija, domaćih i stranih, a njegove izvanredne organizatorske sposobnosti dobro su poznate svima koji s njim surađuju.

I na kraju se dr Kalogjera osvrnuo na doprinos profesora Filipovića razvitku jezičnog dijela anglistike.

Profesor Filipović uveo je nastavu engleske fonetike, inspiriran radom D. Jonesa i njegovih sljedbenika, što je urodilo ne samo boljim izgovorom studenata nego i boljim razumijevanjem govornog engleskog. Bilo je to itekako značajno u vrijeme kad studenti nisu putovali kao danas, a izvorni su govornici bili prava rijetkost. U svojim 4-godišnjim ciklusima predavanja dao je studentima iscrpan pregled engleske gramatičke tradicije. Uveo je i studij staroengleskog i srednjoengleskog. I sve to sam — na svoju vlastitu inicijativu. Zato će, kao što je na kraju svoje uvodne riječi naglasio dr Kalogjera, razdoblje u kojem je radio i stvarao profesor Filipović, u povijesti engleske jezične katedre ostati posebno zabilježeno.

Nakon dr Kalogjere, dr Ivir izvijestio je o dvije značajne publikacije koje će se izdati u povodu 70. rođendana akademika Filipovića: posebnog broja »Filologije«, časopisa koji izdaje Jugoslavenska akademija, i Languages in Contact and Contrast, zbirka radova, u izdanju Gunter Narr Verlage u Tübingenu. Imena lingvista — sudionika dovoljno govore o ozbiljnosti i jednog i drugog izdanja.

Radni dio Simpozija započeo je R. Bugarski predavanjem KONTRASTIVNA ANALIZA TERMINOLOGIJE I TERMINOLOGIJA KONTRASTIVNE ANALIZE u kojem upozorava na potrebu sistematskog rada na izgrađivanju metajezika kontrastivne analize, koji bi pomogao u rješavanju problema (među ostalim i tertium comparations) analize terminologije.

Olga Mišeska-Tomić u svom prilogu KONTAKTNA I KONTRASTIVNA LINGVISTIKA U INTERAKCIJI na primjerima makedonskog, engleskog i hrvatskosrpskog jezika pokazuje ulogu kontrastiranja u proučavanju kontakata među jezicima, kao i primjenu rezultata kontaktne analize na kontrastivnu.

Midhat Ridanović govorio je o heurističkom aspektu kontrastivne analize i naveo pet glavnih tipova kontrastiranja s posebnom heurističkom vrijednošću.

U svom izlaganju NEUROLINGVISTIČKO VIĐENJE OPTIMALNOG DOBA ZA POČETAK UČENJA STRANOG JEZIKA, Naum Dimitrijević iznio je različita mišljenja o optimalnom početku učenja stranog jezika te rezultate neurolingvističkih istraživanja koja osporavaju rasprostranjeno mišljenje o prednosti djece pred odraslima u učenju stranog jezika.

Gordana Opačić iznijela je neka svoja razmišljanja o psihofonološkom funkcioniranju transformacionog ciklusa.

Mirjana Vilke govorila je o kompromisnom sustavu govornika hrvatskog ili srpskog govornog područja koji je 1971. definirao R. Filipović. Naglasila je važnost i pozitivnog i negativnog transfera materinskog jezika, kao i ekstralingvističkog transfera koji ovisi o sociokulturnim normama.

O Filipovićeovom doprinosu nastavi engleskog jezika iscrpno i argumetirano izvijestio je Vladimir Sekulić.

Željko Bujas istakao je u svom izlaganju FREKVENCIJSKA STRUKTURA DOMAĆE STRANE DVOJEZIČNOG RJEČNIKA kako frekvencijska struktura vokabulara evropskih jezika pokazuje visoko podudarne zakonitosti. Međutim, u dvojezičnim rječnicima domaća strana pokazuje zanimljiva odstupanja od tih zakonitosti.

U svom predavanju RELATIVNOST RELATIVNIH REČENICA, D. Maček je osvijetlila problem relativnosti na nov i interesantan način sa sociolingvističkog stajališta. S tim u vezi na primjeru engleskog i ostalih germanških jezika u usporedbi s hrvatskim ili srpskim promatrala je upotrebu vezivnih riječi.

V. Ivir na primjeru engleskog glagola »lead« i njegovih hrvatskih ekvivalenata upozorio je na vrijednost analize kolokacije za semantičku analizu leksika.

D. Kalogjera upozorio je na manjkavost gramatike hrvatskog ili srpskog jezika, koje ne registriraju neke veze što postoje između značenja takozvanih modalnih glagola i potpunosti njihove paradigme.

Diskusija koja se razvila nakon održanih predavanja bila je vrlo živa i relevantna za sadašnji trenutak, posebno s obzirom na kontrastivnu lingvistiku.

Razgovori, stručni i neformalni, nastavili su se u pauzama između izlaganja i uveče, nakon završetka Simpozija, u Klubu sveučilišnih nastavnika. Bio je to susret ne samo stručnjaka i suradnika nego ponajprije prijatelja.

U ime Društva za primijenjenu lingvistiku SR Slovenije profesor Filipoviću je, uz buket crvenih ruža i prigodan poklon, zaželio sve najbolje za rođendan prof. Leon Krek.

NOVO IZAŠLO

